

پیش بینی تعهد اخلاقی زنان بر اساس سبک های دلبستگی، تمایز یافتگی خود و احساس گناه

Moral Commitment Prediction on female Based on Attachment Styles, Differentiation of Self and Feeling of Guilt

Dr Khald. Aslani

Associate professor in counseling department, Shahid Chamran University of Ahvaz.

kh.aslani1356@gmail.com

Nayere. Abdollahi

M.A. graduate in guidance and conseling, department of conseling, Shahid Chamran University of Ahvaz.

Dr Abas. Amanellahi

Assistant professor in counseling department, Shahid Chamran University of Ahvaz.

دکتر خالد اصلانی (نویسنده مسئول)

دانشیار مشاوره دانشگاه شهید چمران اهواز

نیره عبدالهی

کارشناس ارشد راهنمایی و مشاوره، دانشگاه

شهید چمران اهواز

دکتر عباس امان الهی

استادیار مشاوره دانشگاه شهید چمران اهواز

Abstract

The purpose of the current research was to investigate the relationship between attachment styles, differentiation of self and feeling of guilt with moral commitment. the design research is descriptive- correlation. The participants were 221 female married students in Ahvaz who were selected using available sampling method. The instruments used were Behavioral Practices Questionnair, Marita Commitment Questionnaire, Differentiation of Self Inventory, and Test Of Self-Conscious Affect. The results showed that in level of $p00/001$ between secure and insecure attachment style with moral commitment were meaningful relation and in order of positive relationship and negative one. Between differentiation

چکیده

پژوهش حاضر با هدف بررسی رابطه بین سبک‌های دلبستگی، تمایز یافتگی خود و احساس گناه با تعهد اخلاقی صورت گرفت. طرح پژوهش از نوع توصیفی- همبستگی است. جامعه‌ی آماری کلیه‌ی دانشجویان زن متأهل دانشگاه‌های شهر اهواز می- باشد. نمونه این تحقیق ۲۱۱ نفر از دانشجویان شهر اهواز بودند که به روش دردسترس انتخاب شدند. ابزارهای استفاده شده، پرسشنامه شیوه‌های رفتاری، پرسشنامه تعهد زناشویی، پرسشنامه تمایز یافتگی خود و پرسشنامه عاطفه خودآگاه بودند. و داده‌ها با نرم افزار SPSS21 و آزمون ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون چندگانه تجزیه و تحلیل شدند.

پیش بینی تعهد اخلاقی زنان بر اساس سبک های دلبستگی، تمایز یافتگی خود و احساس گناه
Moral Commitment Prediction on female Based on Attachment Styles, Differentiation of

of self with moral commitment were meaningful and positive relationship level of $p00/001$ and Between feeling of guilt with moral commitment were not meaningful relationship and correlation between them Was refused. In addition, obtained results from regression analysis using simultaneous stepwise method showed that predictor variables can explain 0/81 of moral Commitment, which is significant in confidence level of $p00/001$. moral commitment will be shown in various aspects if a person has secure attachment style and ability to recognize and express his or her emotions.

Keywords: attachment styles, differentiation of self, feeling of guilt, moral commitment

نتایج نشان داد که در سطح $0/001$ بین سبک دلبستگی ایمن و نایمن با تعهد اخلاقی به ترتیب رابطه مثبت و منفی معنادار و بین تمایز یافتگی خود با تعهد اخلاقی نیز در سطح $0/001$ رابطه مثبت و معناداری یافت شد. بین احساس گناه و تعهد اخلاقی رابطه‌ای یافت نشد. اگر در یک فرد سبک دلبستگی ایمن باشد، توان بیان هیجان‌های خود و تشخیص هیجان‌ها را داشته باشد تعهد اخلاقی خوبی را در ابعاد مختلف بروز خواهد داد.

کلید واژه‌ها: سبک‌های دلبستگی، تمایز یافتگی خود، احساس گناه، تعهد اخلاقی.

مقدمه

تعهد اخلاقی^۱ نشان‌دهنده‌ی میزان احساس تعهد فرد به ادامه رابطه است. ارزش‌ها و باورهای بنیادین فرد درباره‌ی مسیر رفتار صحیح در رابطه، بر محوریت تعهد اخلاقی قرار دارد (نلسون، کرک، آنه و سرز،^۲ ۲۰۱۱). آدامز و جونز^۳ (۱۹۷۷) استدلال کردند که تعهد را می‌توان در قالب ۳ بعد نسبتاً گسترده توصیف کرد؛ که یکی از آن‌ها تعهد اخلاقی است که اعتقاد افراد به ازدواج به عنوان یک نهاد مقدس و حس شخصی‌شان از الزام به احترام به خطبه عقد و مناسک ازدواج را دربرمی‌گیرد (زهانگ و تسانگ^۴، ۲۰۱۳). تعهد اخلاقی یعنی فرد خود را از نظر اخلاقی به ماندن در رابطه موظف می‌کند و نگرش منفی نسبت به ترک رابطه احساس تعهد و مسئولیت برای حمایت و مراقبت از همسر و رعایت ارزش‌های شخصی خود دارد. در واقع فرد احساس می‌کند که فقط به همسر خود محدود است. این تعهد یک تجربه ذهنی از سرمایه-گذاری‌های ذاتی در رابطه است (ردریگوس و لویز^۵، ۲۰۱۳).

1. moral commitment

2. Nelson, Kirk, Ane, & Serres

3. Adams, & Jones

4. Zhang, & Tsang

5. Rodrigues, & Lopes

از جمله عوامل مؤثر در تعیین میزان تعهد اخلاقی افراد می‌توان به متغیرهای خانوادگی و ویژگی‌های فردی افراد اشاره کرد. که از جمله متغیرهای خانوادگی می‌توان به سبک دلبستگی^۱ اشاره داشت. براساس نظریه‌ی دلبستگی، بزرگسالان بطور کلی دارای ۲ سبک دلبستگی هستند ۱- سبک دلبستگی ایمن^۲ ۲- سبک دلبستگی نایمن^۳. افراد ایمن دارای صلابت شخصیت هستند و در حین خودمختاری در زمان نیاز از دیگران درخواست کمک می‌کنند (سیمونز، گوتی، نلسون و لیتل^۴، ۲۰۰۹). ناتوانی یا عدم تمایل در به اشتراک گذاشتن افکار و احساسات با دیگران، کم علافگی به روابط اجتماعی و عاشقانه از ویژگی‌های افراد نایمن است (فینی^۵، ۱۹۹۰). پژوهش نشان داده که آنان برای سرمایه‌گذاری در روابط رومانتیک‌شان تردید دارند، بنابراین پایین‌ترین سطح تعهد را دارا هستند (مورگان و شور^۶، ۱۹۹۹). پژوهش هو، چن، بند، هوی، چن و فریدمن^۷ (۲۰۱۲)، نشان داد که دلبستگی نایمن رابطه‌ی منفی با تعهد دارد. همچنین پیس و زاپلا^۸ (۲۰۱۱)، نشان دادند که اثر قابل توجهی از تعامل بین سبک دلبستگی اجتنابی و تعهد وجود دارد. پژوهش استانی، رهونر و ویتون^۹ (۲۰۱۰)، نیز نشان داد که تعهد می‌تواند دلبستگی عاشقانه ایمن را افزایش دهد.

از جمله عوامل فردی می‌توان به تمایز یافتگی خود^{۱۰} و احساس گناه^{۱۱} اشاره کرد. تمایز یافتگی فرایندی است که فرد یاد می‌گیرد جهت و مسیر خود را در زندگی ترسیم کند، بی آنکه دائماً همراه با موج عاطفی خانواده در حرکت باشد (گلدنبرگ و گلدنبرگ^{۱۲}، ۱۹۳۴، ترجمه برواتی، نقشبندی و ارجمند، ۱۳۹۲). پژوهش اسکورن^{۱۳} (۲۰۰۰)، نشان داد زوج‌هایی که تمایز یافته‌اند، میزان بالاتری از تعهد و رضایت زناشویی را تجربه می‌کنند. همچنین، مؤمنی و علیخانی (۱۳۹۲) و ولدخانی (۱۳۸۷)، نیز در پژوهش‌های خود به طور مشابه به این نتیجه

-
- 1 . attachment style
  - 2 . secure attachment
  - 3 . insecure attachment
  - 4 . Simmons, Gooty, Nelson, & Little
  - 5 . Feeney
  - 6 . Morgan, & Shaver
  - 7 . Ho, Chen, Bond, Hui, Chan, & Friedman
  - 8 . Pace, & Zappulla
  - 9 . Stanley, Rhoades, & Whitton
  - 00 . differentiation of self
  - 11 . feeling of guilt
  - 22 . Goldenberg, & Goldenberg
  - 33 . Skowron

پیش بینی تعهد اخلاقی زنان بر اساس سبک های دلبستگی، تمایز یافتگی خود و احساس گناه
 Moral Commitment Prediction on female Based on Attachment Styles, Differentiation of

رسیدند که زوج‌هایی که از سطح تمایز یافتگی بالایی برخوردارند در زندگی زناشویی سازگاری بیش‌تر و به تبع آن تعهد بالاتری دارند.

احساس گناه متغیر فردی دیگری است که در واقع یکی از عواطف خودآگاه است که شامل احساسات منفی در مورد رفتار خاص و یا عمل انجام شده توسط خود است (تانگی، ۱۹۹۹؛ به نقل از کاستنگوی، برنت، فرگسن و سبیستن، ۲۰۱۲). احساس گناه ترکیبی از تنش، ندامت، اضطراب و پشیمانی است که از ارزیابی منفی از یک رفتار خاص خود به وجود می‌آید (رنج جندن و تدر و، ۲۰۱۰). پژوهش هارتسن و شرمن^۴ (۲۰۱۲)، نشان داد زمانی که زنان در مورد اتفاقات، درگیر تعهدات خود می‌شوند احساس گناه کمتری می‌کردند. فلورین، میکولنکر و هیرشبرگر^۵ (۲۰۰۲)، معتقدند که تعهد بعنوان یک مکانیسم کنترل وحشت عمل می‌کند، طوری که تفکر در مورد تعهد رمانتیک باعث تأثیر اخلاق و قضاوت‌های اجتماعی می‌شود و فرد وجدان راحت‌تری دارد و کاهش تفکر در مورد تعهد رمانتیک باعث افزایش نگرانی و در نتیجه افزایش احساس گناه می‌شود.

اجرای پژوهش حاضر از دو جنبه‌ی نظری و کاربردی حائز اهمیت می‌باشد. از دیدگاه نظری چنین پژوهشی می‌تواند به گونه‌ای مناسب عواملی که تعهد زناشویی را پیش‌بینی می‌کند، نشان دهد. هم‌چنین به دلیل فقدان پژوهش کافی مبنی بر بررسی رابطه‌ی این متغیرها با هم در داخل کشور و با توجه به این‌که شناخت و تقویت این متغیرها به بهبود تعهد اخلاقی همسران کمک می‌کند، پژوهش حاضر پیشنهاد شد. به لحاظ کاربردی مشخص کردن متغیرهایی که بتواند تعهد زناشویی را پیش‌بینی کند زمینه را برای پژوهش‌های آزمایشی و مداخله‌ای بعدی فراهم می‌کند و پژوهش حاضر می‌تواند راه‌گشای خوبی برای محققان و درمانگران و مشاورانی باشد که به منظور بهبود رابطه‌ی همسران، با آن‌ها کار می‌کنند.

روش پژوهش

پژوهش حاضر از نوع توصیفی- همبستگی بود. سبک دلبستگی (ایمن و نایمن)، تمایز یافتگی خود و احساس گناه بعنوان متغیرهای پیش‌بین و تعهد اخلاقی بعنوان متغیر ملاک

¹⁰. Tangney

². Castonguay, Brunet, Ferguson, & Sabiston

³. Ranganathan, & Todorov

⁴. Hartson, & Sherman

⁵. Florian, Mikulincer, & Hirschberger

انتخاب شدند. به منظور اطمینان از وجود رابطه‌ی خطی بین متغیرها از روش همبستگی گشتاوری پیرسون^۱ استفاده شد. جهت بررسی میزان پیش‌بینی تعهد زناشویی براساس سبک دلبستگی، تمایز یافتگی خود و احساس گناه از روش تحلیل رگرسیون چندگانه^۲ با روش گام به گام استفاده گردید.

جامعه، نمونه و روش نمونه گیری

در این پژوهش جامعه کلیه دانشجویان زن متأهل دانشگاه‌های شهر اهواز در سال تحصیلی ۱۳۹۵-۱۳۹۴ بود. ۲۱۱ نفر از دانشجویان از بین دانشگاه‌های شهید چمران اهواز، علوم تحقیقات، آزاد اسلامی واحد اهواز و پیام‌نور با استفاده از روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند.

ابزارهای اندازه گیری

پرسشنامه‌ی تعهد زناشویی^۳ (MCQ). میزان پایداری افراد به همسر و ازدواجشان و ابعاد آن را اندازه‌گیری می‌کند. توسط آدامز و جونز (۱۹۹۷)، ساخته شده و سه بعد تعهد زناشویی را اندازه‌گیری می‌کند که شامل ۴۴ سؤال است. آدامز و جونز در ۶ پژوهش گوناگون برای رسیدن به پایایی و روایی پرسشنامه، آن را در مورد ۴۱۷ نفر متأهل، ۳۴۷ نفر مجرد و ۴۶ نفر مطلقه اجرا کردند. در این مطالعات همبستگی هر پرسش با نمره کل پرسشنامه بالا و معنادار بود و پایایی کل پرسشنامه ۸۲٪ گزارش شد. در پژوهش زارعی و حسینیقلی (۱۳۹۲)، نیز ضریب آلفای کرونباخ ۸۰٪ به دست آمد. در اعتباریابی آزمون توسط شاه‌سیاه، بهرامی و محبی (۲۳۳)، روایی محتوایی توسط اساتید دانشگاه اصفهان تایید و آلفای کرونباخ ۸۵٪ بدست آمد. برای خرده‌مقیاس تعهد اخلاقی در پژوهش حاضر ضریب آلفای کرونباخ ۸۶٪ بدست آمد و روایی آن نیز از طریق تحلیل عاملی تایید گردید.

پرسشنامه‌ی شیوه‌های رفتاری^۴ (BSQ). این پرسشنامه توسط فارمن و وهنر^۵ (۱۹۹۹)، به نقل از امان‌الهی، اصلانی، تشکر، خوابش و نکویی، (۱۳۹۱)، تدوین شده است. یک ابزار ۲۲ سؤالی است که میزان موافقت آزمودنی‌ها با مجموعه‌هایی از حالت‌ها در مورد این که افراد چه

1. Pearson

2. Multiple Regression

3. Marital Commitment Questionnaire

4. Behavioral Systems Questionnaire

5. Furman, & Wehner

سبک دلبستگی ممکن است در روابط عاشقانه‌ی خود به کار گیرند را نشان می‌دهد. دارای سه خرده مقیاس دلبستگی ایمن، پریشان و گسسته است که بر اساس طیف ۷ درجه‌ای لیکرت تنظیم شده است. فارمن، سیمون، شافر و پواجی^۱ (۲۰۰۲)، آلفای کرونباخ سه سبک دلبستگی را ۰/۸۵ گزارش دادند. برای به دست آوردن روایی این پرسشنامه در چندین مطالعه، نمرات سبک‌های دلبستگی عاشقانه با بالایی از اطمینان خاطر با چندین مقیاس سنجیده شده‌اند، از جمله مقیاس‌های هازن و شاور^۲، مقیاس دلبستگی بزرگسالان کالینز و رید^۳ (۱۹۹۹) و در مطالعه‌ی برنان، کلارک و شاور (۱۹۹۸)، با مقیاس رابطه‌ی نزدیک، رابطه‌ی معنی‌داری داشتند. در پژوهش امان‌الهی و همکاران (۱۳۹۱)، ضریب آلفای کرونباخ برای سبک دلبستگی ایمن، پریشان و گسسته به ترتیب ۰/۶۴، ۰/۵۴ و ۰/۷۸ به دست آمد (امان‌الهی و همکاران، ۱۳۹۱).

پرسشنامه‌ی تمایز یافتگی خود^۴ (DSI). این پرسشنامه نخستین بار در سال ۱۹۹۸ توسط اسکورن و فریدلندر^۵ (۱۹۹۸) با ۴۳ سؤال طراحی و اجرا شد (اسکورن و اسمیت^۶، ۲۰۰۳) و شامل ۴ خرده مقیاس است. ۱-واکنش‌پذیری عاطفی ۲- جایگاه من ۳- گریز عاطفی ۴-هم-آمیختگی با دیگران. جهت محاسبه نمره گذاری کلی این پرسشنامه نمرات آیت‌های هر یک از خرده مقیاس‌ها با هم جمع می‌شوند. اسکورن و فریدلندر (۱۹۹۸)، همسانی درونی برای کل مقیاس تمایز یافتگی خود ۰/۸۸ گزارش دادند. یونسی (۱۳۸۵)، روایی این آزمون را از طریق تحلیل عاملی ۵۷/۶۷ و روایی محتوایی آن را ۰/۸۳ گزارش کرد.

پرسشنامه‌ی عاطفه‌ی خودآگاه^۷. یک ابزار خود سنجی و مداد-کاغذی است که ۱۶ موقعیت (سناریو) شرایط زندگی روزمره را به آزمودنی ارائه می‌کند و پاسخ دهندگان پاسخ‌های هیجانی و رفتاری خویش و احتمال پاسخ خود به آن‌ها را رتبه می‌دهند. تمام سناریوهای این آزمون دارای آیت‌های شرم و گناه هستند. این پرسشنامه توسط تانگنی، واگنر و گرامز^۸ در سال ۱۹۹۲ ساخته شد. در پژوهش فرگوسن و ایبر^۹ (۲۰۰۱) که بر روی ۱۳۲ دانشجوی مقطع

1. Furman, Simon, Shaffer, & Bouchey

2. Hazan, & Shaver

3. Collins, & Read.

4. Differentiation of Self Inventory

7. Skowron, & Friedlander

6. Skowron, & Schmitt

7. Self-Conscious Emotion Questionnaire

8. Tangney, Wagner & Gramzow

9. Ferguson, & Eyre,

کارشناسی صورت گرفت، ضریب آلفای کرونباخ برای احساس گناه ۰/۷۸ گزارش شده است. تانگنی و همکاران (۱۹۹۲)، روایی سازی مقیاس احساس گناه را در حد مناسب گزارش کردند. در ایران، روایی صوری این آزمون مورد تأیید اساتید رشته‌های مشاوره و روانشناسی قرار گرفته است (ثنایی، هومن و علاقمند، ۱۳۸۷). هم‌چنین ضریب پایایی احساس مستعد بودن به گناه ۰/۷۰ به دست آمد (زارعی و حسینقلعی، ۱۳۹۲).

یافته ها

در جدول ۱ میانگین، انحراف معیار و همبستگی بین متغیرهای پژوهش ارائه شده است. چنانکه در جدول ۱ مشاهده می‌شود تعهد اخلاقی با همه متغیرهای پیش بین رابطه معناداری ($p \leq 0/001$) دارد.

جدول ۱- میانگین، انحراف معیار و ماتریس همبستگی متغیرهای پژوهش

متغیر	میانگین	انحراف معیار	۱	۲	۳	۴	۵
۲ تعهد اخلاقی	۴۶/۳۱	۸/۶۶	-				
۴ دلبستگی ایمن	۲۷/۱۹	۶/۱۸	۰/۷۵۶**	-			
۵ دلبستگی نایمن	۴۳/۲۰	۱۳/۸۹	-۰/۶۹۱**	-۰/۵۰۶**	-		
۶ تمایزیافتگی خود	۱۳۱/۵۴	۱۹/۲۷	۰/۳۴۹**	۰/۲۴۴**	-۰/۳۰۶**	-	
۷ احساس گناه	۵۱/۷۲	۱۰/۴۱	۰/۳۴۰**	۰/۳۹۳**	-۰/۲۵۲**	۰/۲۱۰**	-

** $p \leq 0/001$

هدف این پژوهش این بود که تعهد اخلاقی از روی سبک‌های دلبستگی، تمایزیافتگی خود و احساس گناه پیش بینی شود که برای این کار از تحلیل رگرسیون چندگانه با روش گام به گام استفاده شد. در این تحلیل متغیرهای پیش بینی کننده یعنی سبک‌های دلبستگی، تمایزیافتگی خود و احساس گناه بر اساس میزان ضرایب صفر مرتبه و تفکیکی هر یک از آن‌ها در گام‌های متوالی وارد تحلیل شدند تا میزان پیش بینی هر یک از آن‌ها برای متغیر تعهد اخلاقی مشخص گردد. جدول ۲ نشان می‌دهد که در تعهد اخلاقی سبک دلبستگی ایمن، سبک دلبستگی نایمن و تمایزیافتگی خود وارد معادله رگرسیون شده است و احساس گناه از معادله رگرسیون حذف گردید. با توجه به جدول دو، ۴۹ درصد از واریانس مشاهده شده در تعهد اخلاقی از طریق دلبستگی ایمن توجیه شده، اضافه شدن مدل دوم (دلبستگی نایمن) باعث افزوده شدن ۱۵ درصد

پیش بینی تعهد اخلاقی زنان بر اساس سبک های دلبستگی، تمایز یافتگی خود و احساس گناه
Moral Commitment Prediction on female Based on Attachment Styles, Differentiation of

به واریانس قبلی می شود. بدین ترتیب دو مدل روی هم رفته ۶۴ درصد از تعهد اخلاقی را تبیین می کنند، هم چنین با اضافه شدن مدل سوم (تمایز یافتگی خود) ۱ درصد به واریانس قبلی اضافه گردید و سه مدل باهم ۶۵ درصد از تعهد اخلاقی را تبیین می کنند. با توجه به مقدار F و سطح معناداری P که کوچکتر از $0/01$ است فرضیه صفر رد شده و با اطمینان $0/99$ درصد نتیجه می گیریم که بین متغیرهای تعهد اخلاقی و سبک های دلبستگی و تمایز یافتگی خود رابطه خطی وجود دارد.

جدول ۲- نتایج تحلیل رگرسیون گام به گام تعهد اخلاقی برحسب سبک های دلبستگی و تمایز یافتگی

خود

متغیر ملاک	متغیر پیش بین	منابع تغییر	SS	df	MS	F	R ²
تعهد اخلاقی	دلبستگی ایمن	رگرسیون	۷۷۵۴/۳۸	۱	۷۷۵۴/۳۸	۲۰۲/۲۰	۰/۷۰
	باقیمانده		۸۰۱۴/۹۷	۲۱۰	۳۸/۳۴	۰/۴۹	۰/۰۰۰
	دلبستگی ناایمن	رگرسیون	۱۰۱۵۱/۱۸	۲	۵۰۷۵/۵۹	۱۸۷/۹۱	۰/۸۰
	باقیمانده		۵۶۱۸/۱۶	۲۰۹	۲۷/۰۱	۰/۶۴	۰/۰۰۰
	تمایز یافتگی خود	رگرسیون	۱۰۳۱۲/۵۳	۳	۳۴۳۷/۵۱	۱۳۰/۳۹	۰/۸۱
	باقیمانده		۵۴۵۶/۸۱	۲۰۸	۲۶/۳۶	۰/۶۵	۰/۰۰۰

در جدول ۳ مقادیر t و P آمده است. بر این اساس دل‌بستگی ایمن در تعهد اخلاقی نقش اصلی را دارد، زیرا اگر دل‌بستگی ایمن به اندازه یک واحد افزایش یابد، این تغییر به اندازه ۰/۴۶ تعهد اخلاقی را افزایش می‌دهد. هم‌چنین یک واحد تغییر در دل‌بستگی نایمن به اندازه ۰/۴۳ و در تمایز یافتگی خود به اندازه ۰/۱۱ تعهد اخلاقی را افزایش می‌دهد.

جدول ۳- ضرایب رگرسیون متغیر پیش بینی کننده در تحلیل رگرسیون تعهد اخلاقی

P	t	ضریب استاندارد بتا	خطای معیار	B	متغیر پیش بین	متغیر ملاک
۰/۰۰۰	۱۰/۱۵		۱/۹۲	۱۹/۵۷	مقدار ثابت	تعهد اخلاقی
۰/۰۰۰	۱۴/۲۲	۰/۷۰	۰/۰۶	۰/۹۸	دل‌بستگی ایمن	
۰/۰۰۰	۱۴/۴۷	۰/۴۷	۷۴/۲	۴۰/۴۶	مقدار ثابت	
۰/۰۰۰	۹/۸۵	۰/۴۷	۰/۰۶	۰/۶۶	دل‌بستگی ایمن	
۰/۰۰۰	-۹/۴۲	-۰/۴۵	۰/۰۳	-۰/۲۸	دل‌بستگی نایمن	
۰/۰۰۰	۸/۹۵		۳/۷۸	۳۳/۹۲	مقدار ثابت	
۰/۰۰۰	۹/۶۴	۰/۴۶	۰/۰۶	۰/۶۵	دل‌بستگی ایمن	
۰/۰۰۰	-۸/۷۶	۰/۴۳	۰/۰۳	-۰/۲۷	دل‌بستگی نایمن	
۰/۰۰۰	۲/۴۷	۰/۱۱	۰/۰۱	۰/۰۵	تمایز یافتگی خود	

بحث و نتیجه‌گیری

نتایج پژوهش حاضر نشان داد بین متغیرهای پیش بین و متغیرهای ملاک ارتباط معنی داری وجود دارد. وجود رابطه مثبت معنی دار بین سبک دل‌بستگی ایمن و تعهد اخلاقی تأیید

پیش بینی تعهد اخلاقی زنان بر اساس سبک های دلبستگی، تمایز یافتگی خود و احساس گناه
Moral Commitment Prediction on female Based on Attachment Styles, Differentiation of

شد. این نتیجه با یافته‌های هو و همکاران (۲۰۱۲)، استانلی و همکاران (۲۰۱۰) همسو است. نگاه افراد ایمن به دیگران بعنوان افرادی در دسترس، پاسخگو به نیازهای دیگری، قابل اعتماد و پشتیبان است. و معتقد است که باید تا ابد در ازدواج با یک فرد خاص باقی بماند و تنها با مرگ این رابطه منحل گردد (استانلی و همکاران، ۲۰۱۰). در مقابل همان طور که گفته شد نه تنها سبک دلبستگی ایمن تعهد را تقویت می‌کند بلکه برعکس آن نیز رواج دارد و تعهد باعث شکل‌گیری دلبستگی ایمن میان همسران می‌شود. در تعهد اخلاقی افراد بوسیله باورها و نگرش‌هایی که در مورد "ماندن تا ابد باهم" دارند و طلاق را ناروا و نامناسب می‌پندارند و معتقدند که بخاطر فرزندان و مدت زمانی که با یک‌دیگر گذرانده‌اند باید به رابطه ادامه دهند. بنابراین سعی در اصلاح خود و رابطه می‌کنند و دلبستگی ایمنی را بین خود شکل می‌دهند. تعهد اخلاقی بعنوان یک نوع سرمایه‌گذاری ذاتی با یک تجربه درونی است که مانع رها کردن رابطه می‌شود این تعهد بر فعال شدن رفتار برای حفاظت از رابطه و کنار زدن جایگزین‌های ممکن برای رابطه تأثیر دارد (رودریکوست و لوپز، ۲۰۱۳). رابطه منفی معنی‌دار بین سبک دلبستگی نایمن و تعهد اخلاقی تأیید شد. این یافته‌ها با نتایج جارنس و سوث^۲ (۲۰۱۳)، اتجوری، لی، ویو و وی^۳ (۲۰۱۳) و هو و همکاران (۲۰۱۲) همسو است. سبک دلبستگی نایمن با خیانت زناشویی در ارتباط است. افراد دارای سبک دلبستگی نایمن احساس می‌کنند که نیازشان به صمیمیت برآورده نشده است بنابراین سعی می‌کنند از طریق روابط بیرون از مرز خانواده به نیازهای ارضا نشده خود برسند. این افراد به روابط خود کمتر متعهد هستند و معتقدند که خیانت یک رفتار مجاز است (راسل، باکر و مک نلتی، ۲۰۱۳). تعهد اخلاقی یک استعداد داخلی است که فرد را به ماندن موظف می‌کند، با نگرش منفی شخص به انحلال رابطه، احساس مسئولیت برای حمایت از شریک، مراقبت از او و ارزش‌های شخصی برای حفظ انسجام در زندگی ارتباط دارد (رودریکوست و همکاران، ۲۰۱۳). پس می‌توان نتیجه گرفت که علت تعهد اخلاقی ضعیف به ویژگی‌های روانی و ذهنی کسانی برمی‌گردد که مرتکب خیانت می‌شوند. که از جمله این ویژگی‌ها سبک دلبستگی افراد است. افراد نایمن از نظر ذهنی در مرحله پایینی از رشد قرار

1. Rodrigues, & Lopes

2. Jarnecke, & South

3. Etcheverry, Le, Wu, & Wei

4. Russell, Baker, & McNulty

دارند. در ۶ مطالعه‌ای که توسط راسل و همکاران (۲۰۱۳) صورت گرفت نشان دهنده ارتباط مثبت و معنی‌دار بین دلبستگی ناایمن و علاقه به شرکای جایگزین در رابطه زناشویی بود. فرضیه وجود رابطه مثبت معنی‌دار بین تمایز یافتگی خود و تعهد اخلاقی تأیید شد. این یافته با نتایج مؤمنی و همکاران (۱۳۹۲: ۲۹۷-۳۲۰)، تیموری آسفیچی و همکاران (۱۳۹۱)، ولدخانی (۱۳۸۷) و اسکورن (۲۰۰۰) همسو است. افراد تمایز یافته در مورد رابطه احساس مثبتی دارند و برای تداوم آن می‌کوشند در حالی که افراد نامتمایز ممکن است فکر کنند که دیگران یک مسئولیت مطلق برای شاد کردن و آرامش بخشیدن به او در دردها و شکست‌ها دارند و مادام برای کم‌کاری آن‌ها را سرزنش کنند و در نهایت نتیجه می‌گیرند که شریک‌شان رضایت - بخش نیست و نمی‌تواند انتظارات او را برآورده کند (پلگ^۱، ۲۰۰۸). پس او را رها و به سراغ نفر سومی می‌رود. این افراد معمولاً در روابط خود سرمایه‌گذاری لازم را انجام نمی‌دهند و وظایف ضروری خود را ایفا نمی‌کنند اما فکر می‌کنند که شریک‌شان به اندازه کافی در رابطه سرمایه‌گذاری نکرده و وظایف‌اش را انجام نمی‌دهد. در واقع آن‌ها به این نتیجه رسیده‌اند که دیگر رابطه برای‌شان پاداش لازم را به همراه ندارد. بنابراین رابطه را کنار می‌گذارند یا در عین ادامه دادن به رابطه با فرد دیگری که جایگزین مناسبی است نیز رابطه جدیدی آغاز می‌کنند. این افراد ارزش جایگزین‌ها را بیش‌تر از رابطه قبلی خود می‌دانند. در واقع در تعهد اخلاقی این طرز فکر و اعتقاد افراد است که می‌تواند برای ادامه یا انحلال رابطه تصمیم بگیرد. افرادی که اعتقاد مثبتی نسبت به ادامه رابطه و بالا بردن صبر و تحمل خود ندارند و یا معتقدند که خیانت مسأله مجازی است به راحتی رابطه را ترک می‌کنند. احساس گناه هیجانی اخلاقی است که می‌تواند رفتار ما را هدایت کند و نقش کلیدی در پرورش رفتار اخلاقی ایفا می‌کند. گناه احساس منحصر به فردی است که آثار مختلف چشمگیری را بر احساس فرد نسبت به خود دارد و ممکن است به صورت‌های مختلف بروز کند (تانگنی و همکاران، ۱۹۹۲). رابطه معنی‌داری میان احساس گناه با تعهد اخلاقی یافت نشده است. این نتایج با یافته‌های هارتسن و همکاران (۲۰۱۲)، فلورین و همکاران (۲۰۰۲) ناهمسو است. تعهد اخلاقی در واقع همان تعهد به ازدواج است. یعنی موظف بودن به ماندن در ازدواج. تعهد اخلاقی تابعی از ارزش‌های خود فرد است و شامل ۳ بخش است: ۱- ارزش مربوط به اخلاقیات انحلال انواع خاصی از رابطه. مثل این

---

1 . Peleg

ارزش که "ازدواج باید تا آخر ادامه یابد تا زمانی که مرگ جدایی ایجاد کند" ۲- یک احساس تعهد اخلاقی شخصی، به شخص دیگر. مثل این ارزش "من به او وعده داده‌ام که تا ابد با او بمانم" یا "او به من نیاز دارد منصفانه نیست تنه‌ایش بگذارم" ۳- احساس موظف بودن به ادامه یک رابطه خاص به دلیل ارزش عمومی سازگاری و توافق. تعهد اخلاقی بیش‌تر به دادن قول و وعده و ارزش‌های درونی شخصی برای ادامه رابطه به شریک برمی‌گردد. افراد متعهد از نظر اخلاقی یا متعهد به ازدواج در واقع طبق اعتقادات ذهنی و قول و قراری که با شریک رابطه خود داشته‌اند عمل می‌کنند (جانسون، کوگلین و هاستن^۱، ۱۹۹۹).

بنابراین وقتی آن‌ها طبق اعتقادات خود و قول و قرارها و ارزش‌های‌شان عمل می‌کنند دیگر احساس گناهی به آنها دست نمی‌دهد ولی حتی اگر آن‌ها طبق این ارزش‌ها نیز عمل نکنند دچار احساس گناه نمی‌شوند چون به خود حق می‌دهند که رابطه را رها کنند زیرا به گفته جانسون و همکاران (۱۹۹۹) تعهد اخلاقی با رضایت از زندگی رابطه منفی دارد و افراد بین اینکه خود را فدا کنند یا طرف مقابل‌شان، معمولاً طرف مقابل را فدا می‌کنند. چه در افراد با تعهد اخلاقی بالا که در واقع خود را فدای ارزش‌ها و قول و قرارهای‌شان می‌کنند و چه در افراد با تعهد اخلاقی پایین که پایبند به ارزش‌های‌شان نیستند چون به نقطه‌ای رسیده‌اند که هیچ رضایتی از زندگی ندارند احساس گناه دیده نمی‌شود.

نتایج این پژوهش محدود به شهر اهواز است، بنابراین، در تعمیم آن به فرهنگ‌ها و شهرهای دیگر جانب احتیاط باید رعایت شود. این پژوهش روی دانشجویان زن انجام شده است، لذا تعمیم آن به دانشجویان مرد باید توأم با احتیاط باشد. پیشنهاد می‌شود کارگاه‌های آموزشی جهت آگاهی دادن و اطلاع رسانی به خانواده‌ها در مورد اهمیت حساس بودن دوران کودکی و سال‌های اولیه‌ی زندگی و تأثیر آن بر روی زندگی زناشویی در آینده تشکیل شود.

منابع

- امان الهی، عباس. اصلانی، خالد. تشکر، هاجر. غواش، سعاد. نکویی، سمیه. (۱۳۹۱). بررسی رابطه‌ی سبک‌های دلبستگی عاشقانه و عشق با رضایت زناشویی. *مجله مطالعات زنان*، ۱۰ (۳): ۶۷-۸۶.

1. Johnson, Caughlin, & Huston

- بهرامی، منصور. فهیمی، صمد. اکبری، ابراهیم. کلایی، پیچا. میری، احمد. (۱۳۹۱). پیش بینی رضایت زناشویی براساس سبک‌های دلبستگی و مؤلفه‌های تمایز یافتگی. *مجله اصول بهداشت روانی*، ۱۴(۱): ۶۴-۷۷.
- تیموری آسفیچی، علی. غلامعلی لواسانی، مسعود. بخشایش، علی رضا. (۱۳۹۱). پیش بینی رضایت زناشویی براساس سبک‌های دلبستگی و خودتمایزسازی، *فصلنامه خانواده پژوهی*، ۸(۴): ۴۶۳-۴۴۱.
- ثنایی، باقر. هومن، عباس. علاقمند، ستیلا. (۱۳۸۷). *مقیاس‌های سنجش خانواده و ازدواج*. چاپ یکم، تهران: انتشارات بعثت.
- زارعی، سلمان. حسینیقلی، فاطمه. (۱۳۹۲). پیش‌بینی تعهد زناشویی بر پایه عواطف خودآگاه و تمایز یافتگی خود در دانشجویان متأهل. *فصلنامه مشاوره و روان درمانی خانواده*، ۴(۱): ۱۱۳-۱۱۳.
- شاه سیاه، مرضیه. بهرامی، فاطمه. محبی، سیامک. (۱۳۸۸). بررسی رابطه‌ی رضایت جنسی و تعهد زناشویی زوجین شهرستان شهرضا، *مجله علمی پژوهشی اصول بهداشت روان*، ۱۱(۳): ۲۳۳-۲۳۸.
- گلدنبرگ، ایرنه. گلدنبرگ، هربرت. (۱۹۳۴). *خانواده درمانی*، (ترجمه حمیدرضا حسین شاهی برواتی، سیامک نقش بندی و الهام ارجمند)، چاپ دوازدهم، تهران: نشر روان.
- مؤمنی، خدامراد. علیخانی، مصطفی. (۱۳۹۲). رابطه عملکرد خانواده، تمایز یافتگی خود و تاب آوری با استرس، اضطراب و افسردگی در زنان متأهل شهر کرمانشاه، *فصلنامه مشاوره و روان درمانی خانواده*، ۳(۴): ۳۲۰-۲۹۷.
- ولدخانی، جمیله. (۱۳۸۷). *بررسی رابطه منزلت‌های هویتی من و خودتمایزسازی با رضایت زناشویی در مردان و زنان متأهل در دانشگاه علامه*، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه علامه طباطبایی.
- یونسی، فاطمه. (۱۳۸۵). *هنجاریابی آزمون خودتمایزسازی در ایران*، پایان‌نامه کارشناسی ارشد مشاوره، دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه علامه طباطبایی تهران.

- Adams, J. M., & Jones, W. H. (1997). The conceptualization of marital commitment: *An integrative analysis*. *Journal of personality and social psychology*, 72(5): 1177-1185.
- Akbag, M., & Imamoglu, S. E. (2010). The Prediction of Gender and Attachment Styles on Shame, Guilt, and Loneliness. *Educational Sciences: Theory and Practice*, 10(2): 669-682.
- Bello, R. S., Brandau-Brown, F. E., & Ragsdale, J. D. (2008). Attachment style, marital satisfaction, commitment, and communal strength effects on relational repair message interpretation among remarrieds. *Communication Quarterly*, 56(1): 1-16.
- Birnie, C., Joymcculture, M., Lydon, J. E., & Holmberg, D. (2009). Attachment avoidance and commitment aversion: A script for relationship failure. *Personal Relationships*, 16(1): 79-97.
- Castonguay, A. L., Brunet, J., Ferguson, L., & Sabiston, C. M. (2012). Weight-related actual and ideal self-states, discrepancies, and shame, guilt, and pride: Examining associations within the process model of self-conscious emotions. *Body image*, 9(4): 488-494.
- Duemmler, S. L., & Kobak, R. (2001). The development of commitment and attachment in dating relationships: Attachment security as relationship construct. *Journal of adolescence*, 24(3): 401-415.
- Ehrenberg, M. F., Robertson, M., & Pringle, J. (2012). Attachment style and marital commitment in the context of remarriage. *Journal of Divorce & Remarriage*, 53(3): 204-219.

- Erol, R. Y., & Orth, U. (2013). Actor and partner effects of self-esteem on relationship satisfaction and the mediating role of secure attachment between the partners. *Journal of Research in Personality*, 47(1): 26-35.
- Etcheverry, P. E., Le, B., Wu, T. F., & Wei, M. (2013). Attachment and the investment model: Predictors of relationship commitment, maintenance, and persistence. *Personal Relationships*, 20(3): 546-567.
- Feeney, J. A., & Noller, P. (1990). Attachment style as a predictor of adult romantic relationships. *Journal of Personality and Social Psychology*, 58(2): 281-299.
- Ferguson, T. J., & Eyre, H. L. (2001). Reconciling interpersonal versus appraisal views of guilt: Roles of inductive strategies and projected responsibility in prolonging guilty feelings. Manuscript under review.
- Florian, V., Mikulincer, M., & Hirschberger, G. (2002). The anxiety-buffering function of close relationships: evidence that relationship commitment acts as a terror management mechanism. *Journal of personality and social psychology*, 82(4): 527-537.
- Hale, M. A., & Clarck, D. A. (2013). When Good People Have Bad Thoughts: Religiosity and the Emotional Regulation of Guilt-Inducing Intrusive Thoughts. *Journal of Psychology and Theology*, 41 (1): 24-35.
- Hartson, K. A., & Sherman, D. K. (2012). Gradual escalation: The role of continuous commitments in perceptions of guilt. *Journal of Experimental Social Psychology*, 48(6): 1279-1290.
- Ho, M. Y., Chen, S. X., Bond, M. H., Hui, C. M., Chan, C., & Friedman, M. (2012). Linking adult attachment styles to relationship satisfaction in Hong Kong and the United States: The mediating role of personal and structural commitment. *Journal of Happiness Studies*, 13(3): 565-578.
- Jarnecke, A. M., & South, S. C. (2013). Attachment orientations as mediators in the intergenerational transmission of marital satisfaction. *Journal of Family Psychology*, 27(4): 550-562.
- Jenkins, S. M., Buboltz Jr, W. C., Schwartz, J. P., & Johnson, P. (2005). Differentiation of self and psychosocial development. *Contemporary Family Therapy*, 27(2): 251-261.
- Johnson, M. P., Caughlin, J. P., & Huston, T. L. (1999). The tripartite nature of marital commitment: Personal, moral, and structural reasons to stay married. *Journal of Marriage and the Family*, 12(1): 160-177.
- Kim, H. S., & Jung, Y. M. (2015). Self-Differentiation, Family Functioning, Life Satisfaction and Attitudes towards Marriage among South Korean University Students. *Indian Journal of Science and Technology*, 8(19): 706-728.
- Morgan, H. J., & Shaver, P. R. (1999). Attachment processes and commitment to romantic relationships. In *Handbook of interpersonal commitment and relationship stability* (pp. 109-124). Springer US.
- Nelson, J. A., Kirk, A. M., Ane, P., & Serres, S. A. (2011). Religious and Spiritual Values and Moral Commitment in Marriage: Untapped Resources in Couples Counseling?. *Counseling and Values*, 55(2): 228-246.
- Pace, U., & Zappulla, C. (2011). Problem behaviors in adolescence: The opposite role played by insecure attachment and commitment strength. *Journal of Child and Family Studies*, 20(6): 854-862.
- Peleg, O. (2008). The relation between differentiation of self and marital satisfaction: What can be learned from married people over the course of life?. *The American Journal of Family Therapy*, 36(5): 388-401.
- Ranganadhan, A. R., & Todorov, N. (2010). Personality and self-forgiveness: The roles of shame, guilt, empathy and conciliatory behavior. *Journal of Social and Clinical Psychology*, 29(1): 1-22.
- Rodrigues, D., & Lopes, D. (2013). The impact of general and moral commitment in derogating attractive alternatives. *Instituto Universitario de Lisboa*, 39(3): 125-136.
- Rusbult, C. E. (1983). A longitudinal test of the investment model: The development (and deterioration) of satisfaction and commitment in heterosexual involvements. *Journal of Personality and Social Psychology*, 45(1): 101-113.

- Russell, V. M., Baker, L. R., & McNulty, J. K. (2013). Attachment insecurity and infidelity in marriage: Do studies of dating relationships really inform us about marriage? *Journal of Family Psychology, 27*(2): 242.
- Shaver, P. R., & Mikulincer, M. (2005). Attachment theory and research: Resurrection of the psychodynamic approach to personality. *Journal of Research in Personality, 39*(1): 22-45.
- Simmons, B. L., Gooty, J., Nelson, D. L., & Little, L. M. (2009). Secure attachment: Implications for hope, trust, burnout, and performance. *Journal of Organizational Behavior, 30*(2): 233-245.
- Skowron, E. A. (2000). The role of differentiation of self in marital adjustment. *Journal of Counseling Psychology, 47*(2): 229-246.
- Skowron, E. A., & Schmitt, T. A. (2003). Assessing interpersonal fusion: Reliability and validity of a new DSI fusion with others subscale. *Journal of Marital and Family Therapy, 29*(2): 209-222.
- Stanley, S. M., Rhoades, G. K., & Whitton, S. W. (2010). Commitment: Functions, formation, and the securing
- Strachman, A., & Gable, S. L. (2006). Approach and avoidance relationship commitment. *Motivation and Emotion, 30*(2): 117-126.
- Tangney, J. P., Wagner, P., & Gramzow, R. (1992). Proneness to shame, proneness to guilt, and psychopathology. *Journal of abnormal psychology, 101*(3): 469-455.
- Wolfe, J. B., & Betz, N. E. (2004). The Relationship of Attachment Variables to Career Decision-Making Self-Efficacy and Fear of Commitment. *The Career Development Quarterly, 52*(4): 363-369.
- Zhang, H., & Tsang, S. K. M. (2013). Relative income and marital happiness among urban Chinese women: The moderating role of personal commitment. *Journal of Happiness Studies, 14*(5): 1575-1584.

